

08. EYLÜL 2008

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

18965
Faruk Nafiz Çamlıbel'in hayatı ve eserleri. BULUT, Halil Hadi. Doktora. Marmara
Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1991. 205s.
Danışman: Prof.Dr.İnci Enginün.

2633 SAĞLAM, Nuri. Anatolia and Anatolian people in the
poems of Faruk Nafiz. *Journal of Turkish Studies*.
Türklük Bilgisi Araştırmaları, 30 iii (2006) pp.89-107.
[Also in Turkish, pp.71-88.]

Çamlıbel F.N.

030744

Faruk Nafiz Çamlıbel hayatı ve eserleri (2 cilt)/Faruk Nafiz; his life and works.
ÖZCAN, Ergin. Doktora. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum,
1993. 757 s., 246 ref.
Danışman: Prof.Dr.Şerif Aktaş. Dili: Tr.

23 MAYIS 1998
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Çamlıbel, F. N.

Faruk Nafiz Çamlıbel'in şiirleri (derleme-tasnif-inceleme) 5178
BULUT, Halil Hadi. Bil. Uz. Marmara Üniversitesi, Sosyal
Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1988. 196s.
Danışman: Prof.Dr.İnci Enginün.

10 MAYIS 1997

26 AUGUSTOS 1991

ilim dalı : TEO

madde : Çamlıbel Faruk Nafiz

A. Br. : c. V , s. 304

B. L. : c. X , s. 2554

F. A. : c. , s.

M. L. : c. III , s. 131

T. A. : c. XI , s. 349-350

Çamlıbel Faruk Nafiz

Ergin Özcan; "Faruk Nafiz Çamlıbel. Hayatı ve Eserleri", 1993, II Cilt 757 s.
Danışman: Prof.Dr. Şerif Aktaş.

Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Doktora Tezi.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

07 HAZİRAN 1996

Pansel, Feriye Abdullah
"Faruk Nafiz Çamlıbel < Mayıs
1898 - 8 Kasım 1973 > Kubbealtı
Akademi Mecmuası, İstanbul.
1974 / 3 sayı 4 ss. 38-51

ÇAMLİBEL

aşk konusundaki şiirleri daha fazladır. **Escri:**
Yunus Gibi (1991).

Kay.: Adnan Mahiroğulları, *Dünden Bugüne Zara*,
Sivas 1996, s. 189. ♣ Do. KAYA

ÇAMLİBEL (takma ad), bk. **ÇAMLİBEL**, Faruk
Nafiz

ÇAMLİBEL, Faruk Nafiz (18.5.1898-8.11.1973):

Millî edebiyat döneminin ünlü şairi, öğretmen yazar. İstanbul'da doğdu. Babası Hazine-i Hassa ser-müfettişi Süleyman Nafiz Bey, annesi tüccar Necati Beyin kızı Rûhiye Hanımdır. Baba tarafından dedesi Maliye Şûrası üyelerinden Morali Molla Muradzade Rif'at Efendi, anne tarafından dedesi ise Halıcılar Dergâhı Şeyhi Hacı Feyzullah Efendidir. Bakırköy Rüştiyesinde ilk, Hadîka-i Meşveret İdadisinde orta öğrenimini tamamladı. İdadî son sınıfta iken, daha sonraki yıllarda Hecenin Beş Şairi diye adlandırılan grupta kendisi ile birlikte yer alacak olan Yusuf Ziya Ortaç*la arkadaş oldu. Bu yıllarda şiir yazmaya başladı. Yüksek tahsil için tıp fakültesine girdi. Moda, Mayıs 1913 kaydını taşıyan "Eserlerimin Ruhunu" adlı ilk şiiri *Peyam* gazetesinin edebî ilâvesinde yayımlandı. Arkasından haziran 1913'te "Temâşâ-yı Zulmet" adlı soneyi, ağustos 1913'te "Muhâbere ve Muhâvere", ocak 1914'te "Âşiyân-ı Harâb" adlı manzumeleri yazdı. 7 Mayıs 1914'te "Saat" adlı çocuk şiiri *Çocuk Dünyası*'nda yayımlandı. Sanat aşkı ve geçim sıkıntısı sebebiyle tıp fakültesinden ayrılan Faruk Nafiz, bu ilk şiirleriyle sanat çevrelerinde tanındı ve takdir topladı. Hakkı Tarık Us, 1916'da *Donanma Mecmuası*'nın bir sayısında şairden bahsetti. Cenab Şehabeddin*, Mehmed Emin*, Ziya Gökalp* ve Hamdullah Subhi* de şairden si-tayişle söz ettiler. 1916'da *Servet-i Fünûn* yazıhanesinde Fikret'in odasında yapılan toplantılara katıldı. 21 Mayıs 1916 ve 6 Aralık 1917 tarihleri arasında *Servet-i Fünûn*'da "Sahil Akşamları", "Sana Dair", "Şebâb-ı Giryân", "Leyâl-i Uhrevî", "Sabah İbâdetleri", "Şehitlerin Mezarlığı", "Mevsimler", "Bir Yolculuk" gibi şiirleri yayımlandı. 1917'de *Edebiyat-ı Umûmiyye Mecmuası*'nda çıkan "Şarkın Sultanları" adlı eseri ile sanat ve edebiyat dünyasında tanındı. 1916-1919 tarihleri arasında bu dergide, 1917-1918 yıllarında *Yeni Mecmua*'da şiirleri yer aldı. 1917'de Hakkı Tahsin*, Fahri Celâl* ve Yusuf Ziya* ile birlikte *Servet-i Fünûn* dergisinin yönetimini üstlendi. Bu üç gence, Selami İzzet*, Yahya Saim* ve Hasan Zeki adlı isimler de katıldılar.

Servet-i Fünûn'un bu topluluk tarafından hazırlanan ilk sayısında Faruk Nafiz'in "Sa'dâbât" adlı şiiri yayımlandı. Bu dergide düşündükleri gibi hareket edemeyeceklerini anlayan gençler, *Servet-i Fünûn*'dan ayrıldılar. Şair, *İleri* (1917-18), *Yeni Mecmua* (1918), *Ümid* (1919-1921), *Şair* (1918-19), *Edebi Mecmua* (1919), *Yarın* (1921-22) gibi yayın organlarında yazdı. Faruk Nafiz, daha sonra Millî Edebiyat akımına dahil oldu ve Beş Hececiler diye adlandırılan grubun en ünlü ve en güçlü şairi sayıldı. 1920'de Celâl Sahir, Şairler Derneği adıyla anılan bir dernek kurdu. Genç Kalemler'in başlattığı Yeni Lisan ve Milliyetçilik hareketini amaçlayan bu derneğin üyeleri, konusunu Anadolu'dan ve Turan idealinden alan şiir, nesir ve tiyatro kitapları çıkardı. Faruk Nafiz, her ayın ilk günlerinde *I. Kitap*, *II. Kitap* adıyla sekiz kitap hâlinde çıkan bu eserlerde şiirlerini yayımladı. 1922 Millî Mücadele günlerinde haftalık edebî nüshasının müdürü bulunduğu *İleri* gazetesinin temsilcisi olarak Orhan Seyfi Orhon* ve Yusuf Ziya Ortaç* ile birlikte Ankara'ya gitmek üzere İstanbul'dan ayrıldı. Ankara'da şiire ve edebiyata meraklı birçok gencin bir araya gelmesiyle kurulmuş olan Bekârlar Tekkesi'ne katıldı. Bu kabul dolayısıyla tertiplenen ilk toplantıda "Çankaya" şiirini okudu. Bu şiir sebebiyle Atatürk'ün takdirini kazandı. Kendi isteği ile Kayseri Lisesine tayin edildi. Ulukışla üzerinden Kayseri'ye giderken üç gün süren bir yaylı araba yolculuğu yaptı. Bu yolculuk sırasında Anadolu insanı ve coğrafyasıyla karşılaştı. "Han Duvarları" şiiri bu üç günlük seyahatin intibalarını taşır. İki yıl Kayseri'de edebiyat öğretmenliği yapan Faruk Nafiz, 1924'te Ankara Erkek Muallim Mektebine tayin oldu. 1925'te Ankara Kız Lisesinde, daha sonra Ankara Erkek Lisesinde öğretmen oldu. Bu yıllarda bir şirketin daire şefliğini de üstlendi. Şiirlerinin büyük bir kısmını *Hayat Mecmuası*'nda yayımladı. *Türk Yurdu* dergisi ile *Hakimiyet-i Milliye* gazetelerine şiir ve makaleler yazdı. Şark Vilayetleri Tetkik Heyeti ile birlikte uzun bir Anadolu gezisine katıldı. Sivas, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Trabzon ve Kastamonu gibi illeri görerek Anadolu'yu yakından tanıma imkânını buldu. Bu seyahat, Faruk Nafiz'in sanat hayatında bir dönüm noktası oldu. Memleket edebiyatı düşüncesi şairde bir ideal hâline geldi. Anadolu gerçeği, şairi ferdi romantizmden, toplum gerçeğine yöneltti. Bu idealle kaleme aldığı "Sanat" isimli şiirle memleket edebiyatının hedef ve amaçlarını ortaya koydu. Bu yıllarda *Anadolu*

şiiirlerin dışında, bu savaş, halk edebiyâtımızda da akis bulmuştur. Bizzat savaşa katılan Âşık Mehmed, bu muhârebe-yi baştan sona anlatan otuz dört kıt'alık bir destan yazmıştır. Devrin mecmûalarında bu savaş etrâfında söylenmiş, «Türkü» isimli manzûmeler vardır⁴⁹. Bâzi şiiirler de, isimle-rinden ayrı olarak konmuş «Millî» notu ile basılır⁵⁰.

Türk - Yunan savaşını konu alan şiiirlerde belli başlı ko-nuların neler olduğunu gördük. Bu şiiirler edebiyâtımızda kahramanlık ve hamâset duygularının işlenişini daha da ge-liştirir. Bu devirde yazılan şiiirler, daha sonra, İstiklâl Savaşı yıllarında meydana gelen ve aşağı yukarı aynı duyguları iş-leyen harp şiiirlerine de örnek ve kaynak olurlar⁵¹.

İnceledi
A. Uçman

49 Malûmât, nr. 107, 30 Teşrinî evvel 1313/12 Kasım 1897, s. 1135; Malûmât, nr. 109, 13 Teşrinîsânî 1313/25 Aralık 1897, s. 1181.

50 Malûmât, nr. 108, 7 Teşrinîsânî 1313/19 Kasım 1897.

51 İsmail Habîb, *O Zamanlar*, İstanbul 1937, s. 130; *Yeni Gün*, 21 Nisan 1338/1922, nr. 473-860.

Kubbealtı Akademi Mecmuası, 4/1.12/4, 1983 İstanbul

FÂRUK NÂFİZ ÇAMLİBEL'İN KULLANDIĞI İĞRETİ AD ve GİZLİ İMZALAR

Fevziye TANSEL

Fâruk Nâfiz Çamlıbel'in
ölümünün onuncu yıldönümü
dolayısıyla aziz hâtrasına!

İlk şiiirlerini henüz onbeş-onaltı yaşında iken yazıp neş-retmeğe başlayan Fâruk Nâfiz Çamlıbel 18 Mayıs, 1898—8 Kasım, 1973), Millî Edebiyât Devri'nin başta gelen şâirlerin-dendir. *Yıldız Yağmuru* ve *Ayşe'nin Doktoru* adlı iki romanı bulunmakla berâber, Balkan Savaşı yıllarından i'tibâren ya-yımlanan, ömrünün son yıllarına değin yazdığı şiiirleriyle ka-zandığı ün gittikçe artmış, ardında bıraktığı eserleri, ona edebiyât tarihimizin unutulmaz şahsiyetleri arasında ma'nen yaşayabilme hakkını kazandırmış bulunmaktadır.

Fâruk Nâfiz'in şiiirlerini, İstanbul Kız Lisesi'nin henüz orta kısmında öğrenci bulunduğum yıllarda zevk ve heye-cânla okumağa başlamıştım; bana şiiirin zevkini tattıranla-rın başta gelenlerinden biri de Fâruk Nâfiz'dir. İstanbul Üni-versite'sinin Edebiyât Şu'besini bitirip araştırma sâhasına yönelince, üzerinde durduğum şâirlerden biri de Fâruk Nâ-fiz oldu. O zamândan bu yana, eski ve yeni gazeteleri, muh-telif neşriyâtı tararken ehemmiyetleri, kıymetleri dolayısı-y-le haklarında not aldıklarım arasında ihmâl etmediğim, pek çok malzeme elde edebildiğim san'atkârlarımızdan biri de Fâ-ruk Nâfiz'dir.

Araştırmalara yöneldiğim, *Ülkü* dergisinin İmtiyâz Sâ-hibi bulunduğum sıralarda, bu mecmuanın Müdürü rahmet-li hocam Fuad Köprülü bol-bol okuyup not almamı, bu ara-da kitap tanıtma ve tahlilleri yazmamı da tavsiye etmişti. O bibliyografya makâlelerimizden ikisinde, kırkdört-kırkbeş yıl önce, Fâruk Nâfiz'in Kanâat Kitabevi tarafından 1938'de ba-

FÂRUK NÂFİZ ÇAMLİBEL'İN İSMÂİL VECİH İĞRETİ ADIYLA ÜÇ HİCVİYESİ

Fevziye Abdullah TANSEL

Kubbealtı Akademi Mecmûası'nın 1983 Ekimi'nde yayımlanan 4'üncü sayısındaki Fâruk Nâfiz Çamlıbel'in ölümünün onuncu yıldönümü dolayısıyla aziz hâtırasına sunduğumuz Fâruk Nâfiz Çamlıbel'in Kullandığı İğreti Ad ve Gizli İmzâlar başlıklı incelememiz bulunmaktadır. Bunda, şairimiz tarafından kullanıldığını tesbit ettiğimiz Kalender, Çamdeviren, İğne ile Kuyu Kazan, Akıllı Ozan, Deli Ozan iğreti adları ile M. N. remz'i (gizli imzâsı)'nden bahsetmiştik; makâlemizin esasını ise, bu altı iğreti adla bir gizli imzâya ek olarak yeni bulabildiğimiz İsmâil Vecih iğreti adı ve A. F. (E ? — F. اف) remzleri ve bunları hangi yazılarında kullandığı teşkil ediyordu. Fâruk Nâfiz'in Tarık gazetesinde İsmâil Vecih iğreti adıyla dört şiiri, iki küçük hikâyesi yayımlanmıştır. Bunlardan,

*Dâmen-i vaslını yârin tutarım şübhem yok
Hele hânemde biraz zeytun ile nân olsun*

beypiyle başlayan mizâhi Gazel'ini, Üvey Evlâd adlı küçük hikâyesini neşretmiş, geri kalan üç şiiri ile Rüşvet adlı küçük hikâyesini ileride neşretmeğe çalışacağımızı kaydetmiştik. Bu makâlemizde, o üç şiirini ele almış bulunuyoruz.

F. Nâfiz'in üzerinde duracağımız üç şiiri 30 Ekim ile 11 Kasım, 1919 tarihleri arasında yayımlanmıştır; konuları, başta Millet Vekili seçimi olmak üzere, o günlerin siyâsi, içtimâî ve başka muhtelif hâdiseler ve mes'eleleriyle ilgilidir. Hediye-i İntihâb

adlı iki şiiri ile bir Gazel'inin bu mes'ele ve hâdiseler bir yana bırakıldığı takdirde ma'nâca anlaşılması imkânsız olduğundan bu husûslarda kısaca bilgi vermeğe çalışacağız.

30 Ekim, 1918'de imzâlanan Mondros Mütârekesi'nden bir buçuk ay kadar sonra İzzet Paşa Kabinesi'nin bazı sebeplerle isti'fâsı üzerine İzzet Paşa'nın yerine Ahmed Tevfik Paşa Sadâret'e getirilmiştir (11 Kasım, 1918). Bu vazifeye getirilmesi Osmanlı İmparatorluğu'nun siyâsi bakımdan türlü güçlüklerle karşılaştığı bir zamâna rastlamış, 13 Kasım'da Mondros Mütârekesi şartlarına göre, "22 İngiliz, 12 Fransız, 17 İtalyan ve dört Yunan harb gemisi Çanakka'a-boğazı'ndan girerek İstanbul limanına,, gelmiş, Dolmabağçe Sarayı önünde demir atmıştır. Meclis-i Mes'ûsân'ın kapatılması da onun Sadr-ı A'zâm bulunduğu sıralardadır; Meclis'in 21 Aralık, 1918 tarihli toplantısında, Meb'uslar'dan beşinin suâllerine karşılık tertib edilen Beyânât, bunun ardından Sultân Mehmed Vahideddin'in Meclis'in kapatılmasına dâir İrâde-i seniyye'si okunmuştur. Bu İrâde'de, siyâsi bakımdan macbûr olunan sebeplerden dolayı Meb'ûsân Meclisi'nin kaldırılması öne sürülüyordu; Kânûn-ı Esâsî'mizin değiştirilmiş 7'nci Maddesi'nin husûsi Fıkra'sına göre lüzûm görülünce Meb'ûsalar Hey'eti'nin kaldırılması Pâdişâh'a âid haklardan bulunmasına dayanılarak adı geçen Meclis'in bu günden başlayarak kânûn gereğince kaldırılması irâde edildiği bildirilmiştir¹. Ahmed Tevfik Paşa'nın isti'fâsı 4 Mart, 1919'dadır; yerine Ferid Paşa Sadâret'e getirilmiştir.

İzmir'in 15 Mayıs, 1919'da Yunanlılar tarafından işgâli üzerine Vekiller Hey'eti kendi isteğiyle isti'fâ etmiş, Kabine'nin yeniden kurulması Vahideddin'in Hatt-ı Humâyun'uyle, 19 Mayıs, 1919'da Ferid Paşa'ya bildirilmiştir. İstanbul'dan 16 Mayıs'ta ayrılan Mustafa Kemal, Ferid Paşa'nın bu kabinesini kurduğu gün Samsun'a ayak basmış, 25 Mayıs, 1919'da Manisa da Yunanlılar tarafından ele geçirilmiş bulunuyordu. Ertesi günü, 26 Mayıs'ta Saray'da bir Şûrây-i Saltanat toplanmış, bu danışma

¹ Lutfi Simâvi, Sultân Mehmed Peşâd Hân'ın ve Halefinin Sarayında Gördüklerimiz, c. ii., İst., Matbaa-i Osmâniyye, 1340/1924, s. 200 v.d. — İ. E. M. Kemal İnal, Son Sadr-ı A'zamlar, c. ix., İst., 1950, Milli Eğitim Basımevi, s. 1716 v.d. — Ali Fuad Türkgeldi, Görüp İşittiklerim, Ankara, 1949, Türk Tarih Kurumu Basımevi, s. 178 v.d. Bu eserlerde, dayanan belgelerin metinleri de vardır.

Kubbealtı Akademi Mecmuası, Yıl 3/1, 1974 İstanbul.

Ölenlerimiz için

FÂRUK NÂFİZ ÇAMLİBEL

(Mayıs, 1898 - 8 Kasım, 1973)

Fevziye Abdullah Tansel

Yerin altında devâm etmesidir bence ölüm
Yerin üstünde görüp geçtiğimiz rü'yanın

F. N. ÇAMLİBEL

Türk edebiyatımız, yaşadığımız çağın başta gelen şâirlerinden Fâruk Nâfîz Çamlıbel'i, 8 Kasım, 1973'denberi kaybetmiş bulunuyor. Bu yok oluşun ardında bıraktığı, yüreğimizde acılarla dolu boşluğu bütün derinliği ile hissederken, âzâsı bulunduğu Kubbealtı Akademi'sinin, bir yıl kadar önce, 22 Ağustos, 1972'de toprağa verdiği Orhan Seyfi Orhon gibi, bu kıymetli âzâsının yerini doldurabilecek bir şahsiyeti pek de kolay bulamayacağı düşüncesinin yarattığı üzüntüyü de duymaktayız.

Bizler, ilk ve orta öğrenim yaşlarımızda Çamlıbel'in şiirlerini zevkle okuyarak yetiştik. Devrenin bu genç şâirini önce, çocuklar için yazdığı şiirlerle tanımiştık; sonraları, gençlik rûhunu her yönü ile yansıtan şiirleri yanında, vatan sevgisiyle dolu memleket ve tabiat şiirleriyle de duyulanıp beslendik. O yıllarda yayımlanan mecmûaların hemen hepsinde onun şiirlerini bulabiliyorduk; İstanbul'un, câmilerinin ve san'at eserlerinin dinî, mânevî havasıyla daha zenginleşen tabiat güzelliklerini; Anadolu'muzu dağları, ekilmiş tarlaları, ova ve bozkırları, uzayıp giden yolları, han ve kervansarayları, köy evleri, Ayşe'si, Zeyneb'i, Kezban'ı,

Ahmed'i, Ali'si, Mehmed'i ve Mehmedcik'leriyle canlandığı şiirlerinin, memleketimizi daha iyi tanımamızda ve daha derinden sevmemizde mühim te'siri oldu. Orta ve lise öğrenimi sırasında benim ve birçok arkadaşımın, beğendiğimiz şiirleri yazdığımız birer defterimiz vardı; Cumhuriyet'in ilânından sonraki, 1924-32 arasındaki o yıllarda, yayımlanmakta olan *Süs*, *İctihâd*, *Millî Mecmûa*, *Türk Yurdu*, *Güneş*, *Hayat*, *Meş'ale* adlı v.b. dergilerde basılan şiirlerinden seçip defterlerimize yazdıklarımız, başka şâirlerin eserlerine göre en çok yer almakta idi. Üniversite'de talebelik yıllarımda da onun yazdıklarını adım adım ta'kip ettim. İlmî araştırma yolunu tutunca, üzerinde durduğum başlıca şahsiyetlerden biri de Çamlıbel oldu. Geçmiş yıllar boyunca gerilere giderek önceleri basılmış bulunan dergileri, gazeteleri, v.b. vesikaları taradığım sıralarda, kendisinin ve hakkında başkalarının yazılarını not aldım. Kendisi, hâfızasına dayanarak, basılan ilk yazısının *Saat* adlı,

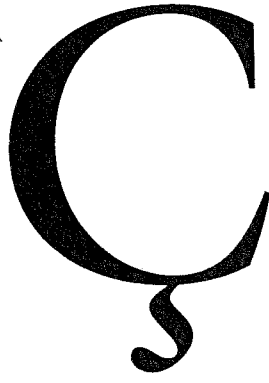
O her zaman üşenmeden
Ve durmadan mırıldanır...
Duyarsın işte dinlesen,
Takardılar lakırdıdır:

"Tırık tırak... Tırık tırak...
"Ayıp ayıp çalışmamak!"

kıt'asıyla başlayan şiiri olduğunu hatırlıyordu; pek az yapılmıştı. Elimizdeki notlara göre, şimdilik, şâirimizin basılan ilk şiirinin, ondört-onbeş yaşında iken, 1913 Haziran'ında Moda'da yazdığı *Temâşây-i Zulmet* adlı Sone'si olduğunu söyleyebiliyoruz. Basılan şiirleri arasında ne zaman yazıldığı belli olanlardan en eskisi ise, *Saat* başlıklı şiirinden bir yıl kadar önce, 1329 Mayıs'ında (1913) yazdığı *Eserlerimin Rûhu'dur!*

Çamlıbel'i, bundan dokuz yıl öncesine kadar, bir bakı-

¹ Öz Dokuman, *Büyük Şâirimiz Fâruk Nâfîz Çamlıbel'le Bir Konuşma*, *Hayat-Tarih Mecmûası*, nu. 12 Ocak, 1971; F.A. Tansel, *Mecmûamızda Yayımlanan Bir Konuşma Dolayısıyla — Fâruk Nâfîz'in İlk Şiirleri*, aynı mec., nu. 10, Kasım, 1971.

10 MART 1999
MADDE 10'UN KULLANILAN
SONRA ÇELEN BOKUMAN

Çamlıbel, Faruk Nafiz

(18 Mayıs 1898-8 Kasım 1973)

Şair, oyun ve deneme yazarı.

18 Mayıs 1898 Çarşamba günü İstanbul'da doğdu. Orman ve Maadin Nezareti baş kâtiplerinden Molla Muradzâde Rifat Efendi'nin oğlu Süleyman Nazif ile İbrahim Necati'nin kızı Fatma Ruhiye Hanım'ın oğludur. Anne tarafından büyük babası Meşayih-i Halidiye'nin önde gelenlerinden Feyzullah Efendi'dir. İlk ve orta öğrenimini Bakırköy Rüşdiyesi ile Hadika-i Meşveret İdadisi'nde gördü. Tıp Fakültesi'ne devam etti. Bu yıllarda şiirle uğraşmaya başladı. Hayatında, giderek şiir ağır basmaya başlayınca tıbbiyenin son sınıfından ayrıldı. I. Dünya Savaşı'nın sonuna doğru askere alındı. Erenköy Talimğâhı'nda eğitim gördü. Yayın hayatına atıldı. 1918'de önceleri *Âtî*, daha sonra *İleri* adı ile çıkan gazetenin yazı heyetine girdi. 1922 yılında, aynı gazetenin muhabiri olarak Ankara'ya gitti. Bir müddet Ankara'da kaldıktan sonra, aynı yıl Kayseri Lisesi edebiyat öğretmenliğine atandı. 1924'te Ankara'ya döndü. Ankara Erkek Muallim Mektebi'nde ve Ankara Kız Lisesi'nde edebiyat öğretmenliği yaptı. Ankara Lisesi'nde de aynı dersi verdi. Kısa sürede Ankara'nın yeni oluşmaya başlayan edebiyat çevresinin gözdesi oldu. Orta öğrenim gençliğinin hayranlığını üzerine topladı.

Faruk Nafiz Çamlıbel, fırsat buldukça İstanbul'a geliyor ve bu sıla seyahatlerinde, İstanbul'daki edebiyat çevreleri ile yakınlığını devam ettiriyordu.

Kısa İstanbul seyahatleri ile kesilen Ankara yılları, Faruk Nafiz Çamlıbel'in Anadolu'yu ve Anadolu insanını yakından tanıma fırsatını bulduğu yıllardır. 1928'de devrin Maarif Vekili Mustafa Necati'nin başkanlığındaki Şark Vilayetleri Tedkik Heyeti'nde yer alması, Anadolu'yu, hemen hemen bütün doğu ve kuzeydoğu illeri ile yakından tanınmasını sağladı. Bu heyetle çıktığı inceleme gezileri ile Sivas, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Trabzon, Kastamonu'yu gezdi. Şiirine, memleketi esas alan yeni ufuklar getirmiş bu seyahate ait gözlemlerini, daha sonra *Tatlı-Sert* isimli hicvî şiirlerini topladığı eserinde dile getirdi.

Ayrıca Faruk Nafiz Çamlıbel, gördüğü Anadolu'yu, İstanbul'daki edebiyatçı dostlarına da mektuplarla anlatmıştır.

Çamlıbel, 1932 yılında İstanbul İlk Öğretmen Okulu'na atandı. Aynı yıl Vefa Lisesi ve oradan Kabataş Lisesi edebiyat öğretmenliğine nakledildi. Bir yandan da Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'nde de edebiyat dersleri verdi.

Bu yıllar Çamlıbel'in hayatında yeni bir devir açtı. Ankara'nın gözde şairi, İstanbul'da, derslerden geri kalan zamanını dolduracak değişik ve yoğun faaliyet alanları bulamadı. 1922'de ayrıldığı zamanki edebiyat ortamı değişmişti. O nesil, yerini hemen hemen yeni bir nesle

bırakmıştı. Şair İstanbul'da aradığını bulamamıştır. 1933 yılında *Anayurt* adı ile uzun ömürlü olamayan, ancak on sayı çıkabilen bir edebiyat dergisi yayımladı. Bu yıllarda Çamlıbel'in siyasete atılma arzusu taşıdığı görülüyor. 1935 Şubatı'nda yapılacak milletvekili yenilemesi ile Kayseri milletvekili olarak Meclis'e gireceğini düşünüyordu. Adı da vekil adayları arasında yer almıştı. Şiirleri ile, Cumhuriyet inkılaplarına ses ve canlılık katan şair, milletvekilliğini, kendisi için kazanılmış bir hak olarak görüyordu. Ancak milletvekili seçilemedi.

Çamlıbel, bu arzusunu ve uğradığı hayal kırıklığını Ozan imzası ile yazdığı mizahî şiirlerinde dile getirdi.

Meclis yolu Faruk Nafiz Çamlıbel'e 1946 yılında Demokrat Parti'nin kurulması ile açıldı. Aynı yıl yapılan seçimlerde İstanbul Milletvekili olarak Meclis'e girdi. 27 Mayıs 1960 askerî darbesine kadar milletvekilliği aralıksız devam etti. Darbeden sonra, bütün Demokrat Parti milletvekilleri ile birlikte tutuklanarak Yassıada'ya gönderildi. Haziran 1960'dan Eylül 1961'e kadar orada kaldı. Yassıada Mahkemesi sonucunda suçsuz bulundu.

Bu hadiseden sonra sadece siyasetten değil, adeta hayattan da çekilen şair, Arnavutköy'ündeki evinde ve İstanbul Boğazi'nin bazı semtlerinde bir münzevi hayat sürmeye başladı.

Çamlıbel'i bu inzivadan, büyük ölçüde kızı ve yakın dostu Nihat Sami Ba-

YENİ TÜRK İSLÂM
ANSİKLOPEDİSİ

ÖRNEK FASİKUL İSTANBUL ARALIK 1995

DN:47362

C

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

29 Eylül 2015

Çamlıbel, Faruk Nafiz (030744)

Faruk Nafiz (Fārūq Nāfidh) **Çamlıbel** (1898–1973), a Turkish nationalist, poet, and playwright, was born in Istanbul (his father, Süleyman Nafiz, was a civil servant). He abandoned his medical studies to turn to writing and teaching, and from 1922 to 1946 he taught Turkish literature at several high schools in Kayseri, Ankara, and Istanbul. He became a deputy in parliament for the Democratic Party (Demokrat Parti, DP) in 1946, and continued to serve in this position until 1960. After the military intervention of 1960, he was imprisoned together with other DP deputies, but acquitted sixteen months later. He died in 1973, while on a cruise in the Mediterranean.

Faruk Nafiz (Çamlıbel is the family name he adopted in 1934), who published in the foremost literary magazines of his time, published his first poem *Temaşay-i zulmet* (a spectacle of darkness) in 1914 in *Peyam* (News) (Yücebaş, 300–8). He wrote his first poems about love in the classical *aruz* (*arūd*) metres, inspired by the leading poets of the period, especially Yahya Kemal (Yaḥyā Kemāl) Beyath (1884–1958). During the

Turkish War of Independence (1919–23), and just after, Faruk Nafiz travelled around Anatolia and discovered that life in the countryside was primitive and harsh in contrast to the romantic image held by Turkish intellectuals of the era. He joined the movement of Milli Edebiyat (Millî Edebiyyât, National Literature). As one of the group of poets known as the Beş Hecciler (“The five poets of syllabic prosody”), Faruk Nafiz was inspired by the sociologist and poet Ziya (Diyā) Gökalp (1876–1924) to compose in syllabic metres (*hece vezni*), use simple Turkish, and write about Anatolia. Later, he again used *aruz* prosody for more philosophical and mystical work, while some of his poems can be read according to both *aruz* and *hece* metres. He also wrote several nationalistic plays (e.g., *Akın* (“Raid”), Istanbul 1932), in *hece* metre, as well as one novel, *Yıldız yağmuru* (“Rain of stars,” Istanbul 1936). Faruk Nafiz published selections of his poems in several volumes, with his collected poems in the last two volumes appearing during his lifetime: *Bir ömür böyle geçti* (“A whole life has gone by like this,” 1969) and *Han duvarları* (“The walls of the inns,” 1972). In the 2010 edition of *Han duvarları*, a compilation is made

ss- 80-81

T. C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ
YENİ TÜRK EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	130466
Tas. No:	928 GAM

**FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL'İN
HAYATI VE ESERLERİ**

DOKTORA TEZİ

Halil Hadi BULUT

DANIŞMAN:
Prof. Dr. İnci ENGİNÜN

İSTANBUL - 1991

FARUK NAFİZ'İN ŞİİRLERİNDE ANADOLU ve ANADOLU İNSANI

Nuri SAĞLAM*

Millî Mücadele yıllarında işgal altındaki İstanbul'dan kaçıp gizlice Anadolu'ya geçen bazı edebî simalar, 1897 Türk-Yunan savaşından itibaren ara sıra muhayyel bir yer ve tip olarak zihinlerde canlanmış olsa bile daha çok sosyo-kültürel anlamda "taşra" ve "taşralı" olarak görülen "Anadolu" ve "Anadolu insanı"yla ilk defa Millî Mücadelenin ağır şartları altında tanışmak mecburiyetinde kalmıştır.

Bu tanışma sürecinde öne çıkan simalardan biri de Faruk Nafiz'dir.

Şiire henüz çocuk denecek yaşlarda başlayan Faruk Nafiz¹, 1911-1919 yılları arasında çeşitli dergilerde yayımladığı ve aşktan başka herhangi bir konuya yer vermediği ilk dönem şiirlerini² *Şarkın Sultanları*³, *Gönülden Gönüle*⁴, *Dinle Neyden*⁵ adlı kitaplarıyla toplu hâlde neşrederken önce İstanbul, ardından da İzmir işgal edilmiş ve Mütareke döneminin oldukça ağır ve sıkıntılı günleri başlamıştı. Ancak elle tutulur derecede aleyhimize gelişen siyasî atmosferin âdeta nefesleri daralttığı Mütareke günlerinde, henüz milletin hayat ile ölüm arasında tökezlediğini idrak edebilecek bir yaşta olmayan şair, "akşamları kayalardan süzülüp sahile inen"⁶ ve "ruhlarında bir baharın bin fasıl sürdüğü"⁷ "elâ gözlü, kumral, esmer ve beyaz"⁸ nice güzelin peşinde koşmakta,

*Gönümde kovalar eskiden beri
Sarışın kumralı, kumral esmeri.
Dolmadan boşalmaz birinin yeri...
Gönümde, anladım her dem baharmış⁹*

* İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

1 Faruk Nafiz'in hayatı ve şiirleri için bk., Yusuf Ziya Ortaç, *Faruk Nafiz Çamlıbel-Hayatı ve Eserleri*, İstanbul, 1937; Nihad Sami Banarlı, *Faruk Nafiz, Hayatı, Seçme Şiirleri*, İstanbul, tarihsiz; Necat Birinci, *Faruk Nafiz Çamlıbel*, İstanbul, 1993.

2 Faruk Nafiz'in ilk şiirleri için bk., Fevziye Abdullah Tansel, "Faruk Nafiz'in İlk Şiirleri", *Hayat-Tarih Mecmuası*, nr. 10, Kasım 1971, s. 25-29; aynı yazar, "Faruk Nafiz Çamlıbel", *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, yıl: 3, nr. 1, Ocak 1974, s. 38-51.

3 *Şarkın Sultanları*, İstanbul Orhaniye Matbaası, 1918, 39 S.

4 *Gönülden Gönüle*, İstanbul Hukuk Matbaası, 1919, 39 S.

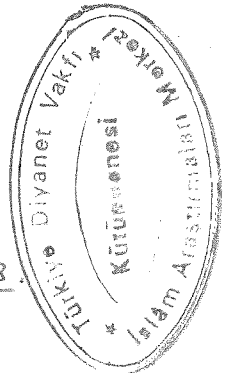
5 *Dinle Neyden*, İstanbul Hilâl Matbaası, 1335 (1919), 61 S.

6 "Terennüm", *Nedim*, nr. 10, 20 Mart 1919, s. 151.

7 "Has Bahçeden", *Yarın*, nr. 21, 9 Mart 1338/1922, s. 8.

8 "Suda Halkalar-1", *Yarın*, 13 Teşrinievvel 1337, s. 6.

9 "Gençlik", *Nedim*, nr. 6, 20 Şubat 1919, s. 88-89.

lerinin hatıralarından falan yazmasını isteyin, bir hayli enteresan şeyler yazabilir, yalnız; tabii görmek lâzım; bilhassa alâka görmek ister, yaşı dolayısıyla.

Ayrıca, bir abonman ücreti icap edecek ise onu da bana yaz, ben göndereyim.

Bunu senden rica etmemde bir başka sebebim daha var, böylelikle hiç olmazsa bir meşgale yaratarak kendisini hayata bağlamış olacağız.

İş Bankası'ndan tekaüt olduktan sonra İstanbul'a çekildi, bütün vaktini okuyarak geçiriyor, hatta bir ay sokağa çıkmadığı oluyormuş."

Bu mektuptan sonra, Ali Mümtaz Arolat'ın verilmiş olan İstanbul adresine de dergiyi göndermeye başladık. Ayrıca, kendisine mektup yazıp yazı ve şiir istedim. Mektubumun cevabını alamadan Üstadın ölüm haberini aldık (4 Eylül 1967). Bunun üzerine Hasan İzzet'e baş sağlığı dileyen bir mektup yazdım. Hisar'a konulmak üzere, babasının resmini, biyografisini ve -varsa- elde kalan yazılarını istedim. Maalesef, bu mektubuma da cevap alamadığımdan, Ali Mümtaz Arolat'ı dergide anma görevimizi yerine getiremedik.

Hasan İzzet, uzun bir süre sustuktan sonra, 8 Nisan 1975 tarihinde, *Hisar* dergisine yazdığı kısa bir mektupla, "büyük bir kadirbilirlik örneği olarak, her ay muntazaman" gönderilmekte olan derginin, bundan sonra "Türkiye İş Bankası A.Ş. Müdürü-Bergama" adresine yollanmasını istedi. Fakat aynı kadirbilirlik ve vefa örneğini kendisinin niçin göstermediğini açıklamadı.

MADDE YAKINLANDIKTAN
SUNULAN İLİMLER BÖLÜMÜNE

17 ARALIK 1994

Türk Dili, 1/484, 1992 Ankara, s. 891-906. İsmail Erünsal

FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL'İN ŞİİRİ ÜZERİNE BİR DENEME*

II

Doç.Dr. NECAT BİRİNCİ

d) Memleket şiirleri:

Cumhuriyetin ilânından sonra Anadolu, her sahanın olduğu gibi, edebiyatın da ilgisini üzerine çekti. Hatta en çok edebiyatın diyebiliriz. Milli Mücadele yıllarında Anadolu'ya geçen aydınlar Anavatan'ı içten tanımaya başladılar. Faruk Nafiz'in de 1922 yılında, *İleri* gazetesinin muhabiri olarak Anadolu'ya geçtiğini biliyoruz. Asırlarca ihmal edilmiş Anadolu'nun gerçek durumu ile birden yüz yüze gelen edebiyatçılarımız Anadolu manzaralarını, Anadolu insanını çeşitli yönleri ile anlatan şiir, hikâye, roman, piyes ve deneme türünde birçok eser yazdılar. Edebiyat tarihimize *memleket edebiyatı* adı ile geçen bu akımın içinde şiir önemli yer tutar. Başta Faruk Nafiz olmak üzere Kemalettin Kamu, Ömer Bedrettin Uşaklı, Emin Recep, Ahmet Kutsi Tecer ve daha başkaları Anadolu insanını, sosyal çevresi içinde maddî ve manevî durumu ile anlatan pek çok şiir yazdılar. Bunlara da memleketçi şiir denir.

Cumhuriyetten önce de şiirimizde Anadolu'ya ilgi uyanmıştı. Mehmet Emin Yurdakul *Türkçe Şiirler* isimli kitabındaki "Biz Nasıl Şiir İsteriz" manzumesinde bu konudaki fikirlerini söylemiş, "Anadolu" şiiri ile de bu saha ya hacimli bir eser vermiştir. Nabizâde Nâzım ve Rıza Tevfik de bu konuda şiirler yazmıştır. Ancak bunlar büyük ölçüde muhayyileye, hatta fikre dayalı bazı denemelerdi. Anadolu gerçeği ile karşılaşp onu şiirine ilk yansıtan Faruk Nafiz oldu.

Anadolu yeni bir çevre olarak aydınları kuşatır. Aydınlar, onun karşısında büyük ölçüde yalnızdır. Bu yalnızlık onları bir tavir takınmaya zorlar. Bu tavir, çevreyi ve durumu idrak edişe göre şekillenir. Bu idrak şekli yeni çevreye olduğu gibi, içinden gelinen yerlere ve değerlere karşı da kendini gösterir. Faruk Nafiz 1922 yılından itibaren Anadolu'ya ve geldiği çevreye karşı takındığı tavır ortaya koyan şiirler yazar. Bunlar hep bir hedefe doğru gidişin basamakları gibidir. Nihayet 1926 yılında yayımladığı "Sanat" şiiri ile kesin tavrını ortaya koyar.¹ Aşağıya aldığımız bu şiir sadece Faruk Nafiz'in değil, bütün bir milliyetçi ve memleketçi şiirin poetikası olarak kabul edilir:

* Bu yazının birinci bölümü dergimizin Ekim 1991 sayısında yayımlanmıştı.

1 *Hayat*, nr. 5, 30 Kânunuevvel 1926, s. 88.

Hayat Tarih Mecmuası, yıl: 9/sayı: 2, 1. Mart 1973

s. 4-7. 0.1053

Çamlıbel

Fâruk Nâfiz'in Bestelenmiş Şiirleri

Yılmaz Öztuna

MADDE 1053 NİSRETAN
SONLU BİR EN BOKEMAN

22 MAYIS 2001

Büyük şairimizin en fazla bestelenen kit'ası şudur:

Âh eden kimdir bu sâat kuytuda
Susdu bülbüller hıyâbân uykuda
Şimdi ay bir serv-i sîmindir suda
Esmey bâd esme cânân uykuda.

Hayat Tarih Mecmuası'nın ekim 1972 sayısında, Yahyâ Kemal'le Orhan Seyfi'nin bestelenmiş şiirlerinin bir listesini vermiştim. Bazı dostlarım ve okuyucularım, aynı şeyi, hayatta bulunan en büyük şairimiz Fâruk Nâfiz Çamlıbel (İstanbul, 1898) için de yapmamı istediler. Bu isteği memnuniyetle yerine getiriyorum.

Yahyâ Kemal'in 68, Orhan Seyfi'nin 33 besteli şiirini tesbit etmiştim. Fâruk Nâfiz için bu sayı 45'tir. Tabii bazı amatör bestekârların yayınlanmamış bazı besteleri de olabilir. Gösterdiğim bestelerin bir kısmı, mübtedî piyasacılara aittir. Bunları almakta da bir mahzur görmedim. Musiki bahsine intikal etmemek

için de, bestelerin estetik değerleri veya değersizlikleri hakkında bir şey söylemiyorum. Fâruk Nâfiz Çamlıbel'in tesbit ettiğim bütün besteli şiirlerinin bestelendiğini bilip bilmediğini bilmiyorum. Bunların dışında bestelenen şiirlerinden kendisinin haberi var mı, bu hususta da fikir teati edemedim. «Âh eden kimdir?» diye başlayan şiiri, Türk Musikisi'nde en çok (9 ayrı bestekâr tarafından) bestelenen güftelerden biridir. Aynı güfteyi bestelleyenler, doğum tarihlerine göre sıraya konmuşlardır. Kullanılan makamlar şöyledir: 5 defa Nihâvend, 4 Hüseyinî, 4 Hüzâm, 3 Rast, 2 Acem-Aşîrân, 2 Ferahfezâ, 2 Hicâz, 2 Hicâzkâr, 2 Kürdî'li Hicâzkâr, 2 Mâhûr, 2 Muhayyer, 2 Şevk

Fâruk Nâfiz

Efzâ, l'er Bestenigâr, Dilkeş-Hâverân, Evc, Ferahnâk, Karcıgar, Muhayyer-Bûselik, Muhayyer-Kürdî, Segâh, Sultânî-Yegâh, Uzzâl, Zengûle.

Bu yazımı, Yahyâ Kemal'in: Bir lübbüdüdür cihanda elezz-î lezâizin Her mısra-î güzidesi Fâruk Nâfiz'in beytiyle tebci ettiği büyük şairimize ithâf ediyorum.

Âh eden kimdir bu sâat kuytuda?

- 1 — Hasan Fehmi Mutel (1885-1964), Muhayyer-Bûselik Müsemmen Şarkı
- 2 — Avni Aktuç (1888-1961), Hicâzkâr Devr-i Hindî Şarkı
- 3 — Cevdet Çağla (1900), Kürdî'li Hicâzkâr Ağır Devr-i Hindî Şarkı

- 4 — Dr. Salâhaddin İçli (1923), Hüseyinî Curcuna Şarkı
  - 5 — Mustafa Câhid Atasoy (1927), Ferahfezâ Sofyân 5 sesli Şarkı (yaylı sazlar ve ses için) (8 mısra)
  - 6 — Burhan Uysal (1930), Ferahfezâ Sofyân Şarkı
  - 7 — Akın Özkan (1934), Hicâzkâr Ağır Aksak Şarkı
  - 8 — Oktay Yiğitbaş (1939), Rast Yürük Semâî Şarkı (2 kit'a)
- Akşam kayıktan süzülüp sâhile indik**
Hayri Yenigün (1893), Kürdî'li Hicâzkâr Sengin Semâî Şarkı
- Âlemde bahâr oldu ve gül mevsimi geldi**
Hayri Yenigün (1893), Şevk-Efzâ Sengin Semâî Şarkı
- Almış aydınlığı günler yüzünden**
Akın Özkan (1934), Segâh Aksak Şarkı (2 kit'a)
- Anarım ismini, ağlar, yanar, sızlanırım**
Akın Özkan (1934), Uzzâl Aksak Şarkı
- Artık bu solan bahçede bülbüllere yer yok**
Dr. Alâeddin Yavaşca (1927), Hicâz Düyek Şarkı
- Bağımdan her güzel bir gül seçerdi**
Akın Özkan (1934), Zengûle Sofyân Şarkı
- Başka âşıklardan almışsan nefes**
Oktay Yiğitbaş (1939), Rast Semâî Şarkı
- Ben ne yaza hasretim, ne bahâra düşkünüm**
Akın Özkan (1934), Muhayyer-Kürdî Semâî Şarkı (2 kit'a)
- Birkaçı birleşerek köyün yiğitlerinden**
Refik Fersan (1893-1965), Hüseyinî Aksak Şarkı («Kız Hüseyin»)
- Döktüğün yaşları elimle silmem**
Refik Fersan (1893-1965), Nihâvend Düyek Şarkı
- Farkı yok bir cennet-âbâdın bugün vîrânedan**
1 — Ahmed Yektâ Madran (1885-1950), Rast Müsemmen Şarkı

Şu noktayı da ehemmiyetle tebâruz ettirelim ki, Dukas, Fâti'h'in fethinden sonra huzuruna getirilen Notaras'a pek çok iltifat ettiğinden, her biri bir tarafa kaçan karısıyla çocuklarını buldurup biner akça ihsan eylediğinden, nihayet evlerine gönderirken Grandük Notaras'ı İstanbul valiliğine tayin edeceğini söylediğinden ve hattâ düşes hastalanınca ziyaretine gidip «anne!» diye hitâb etmek tenezzülünde bulunduğundan da bahseder. Notaras'ın oğlunu enderûna almak istemesi de taasubuna kapılarak oğlunun ihtidâsına mâni olmak için red cevabı vermesi tabiidir.

Lamartine şöyle der:

«Birtakım muâsır Rum müverrihleri bile, II. Mehmed'i bu şiddetli hareketlerinde haklı gösterip, Notaras'ın ve onunla beraber kelleleri uçurulan diğer asilzâdelerin Sultan Mehmed'e karşı bir Avrupa Ehl-i-Salibi teşkiline teşebbüs için ecnebi mümessilleriyle gizlice anlaştıklarını itiraf etmişler ve o cezaları sarhoşluktan değil, Notaras'a karşı gösterdiği ulüv-i-cenâbın mukâfatı olarak hainlik ve nankörlük gören padişahın haklı bir intikam hissinden mütevellid göstermişlerdir».

8 — Dr. Köseoğlu'nun Fâti'h Sultan Mehmed'i «kızgın bir canavar» şeklinde tasvir etmesi, kendisinin tarih usûlü ve ilim zihniyetiyle hiçbir alâkası bulunmadığının ve netice itibariyle ortaya attığı iddiaların çok münevver bir adama yakışmayacak birtakım kin ve garaz mahsullerinden başka birşey olmadığını en bâriz delilidir. Eğer Ortaçağ'a nihayet vermiş olmak canavarlıksa, öyle bir canavarla insanlık tarihinin ebediyen iftihar edeceği muhakkaktır.

Şark ve Garp dillerinden yedi lisan bilen, irili ufaklı on yedi devlet fetheden ve çok ince ruhlu, zarif bir şâir olan Fâti'h'in Avrupa medeniyetine tesiri teknik sahadadır. Topçuluk tekniğinin dünya tarihini değiştirmiş ilk büyük zaferi sayılan İstanbul fethinde, Fâti'h'in balistik hesaplarını bizzat yaparak temin ettiği askeri inkılâp; derebeylik sistemine nihayet vermiş, millî birliklerin kurulmasında en mühim âmil olmuştur. Hıristiyanlık taasubuna kapılan birçok Garp müellifleri, İstanbul muhasarasında kullanılan en büyük topun Orban isminde bir Macar yahut Ulah tarafından dökülmüş olmasını Türk tekniği aleyhine istismar etmek gayretine düşmüşlerse de, hakikatte Orban, alelade bir dökme ustasından başka bir şey değildir ve Fâti'h'in emrinde kendisi gibi daha birçok Türk dökmeçileri vardır. Bu adam, Osmanlı hizmetine girdiği zaman balistik hesaplarını bilmediğinden

bahsettiği için, bu hesapları bizzat Fâti'h Sultan Mehmed yapmıştır.

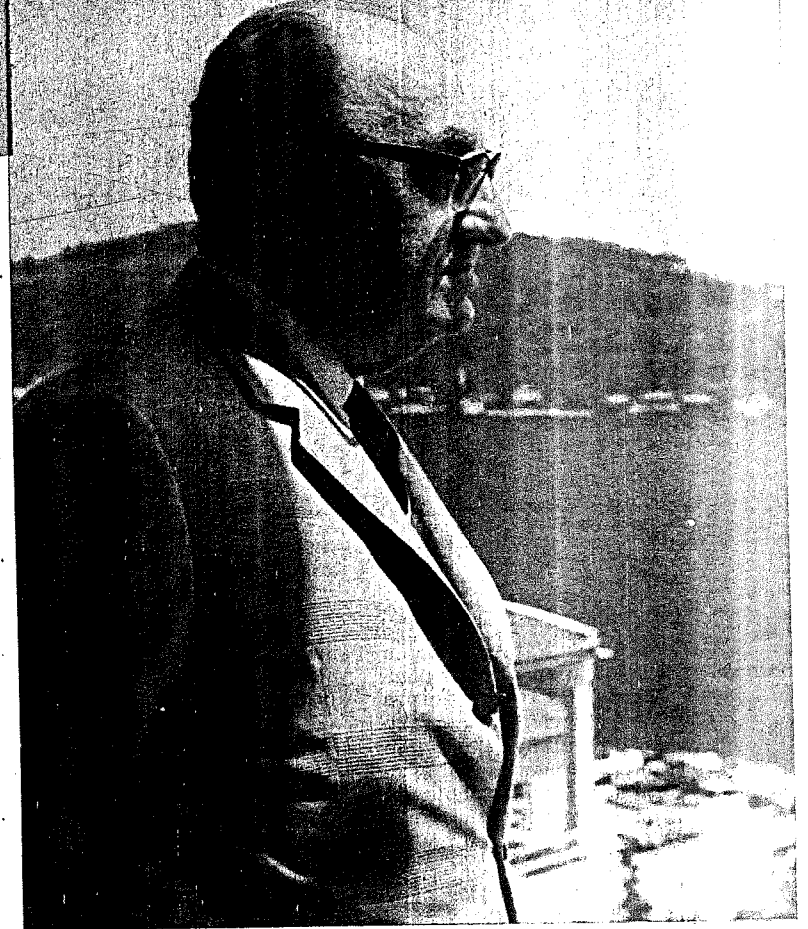
Bugün bütün dünya ordularında hâlâ kullanılan havan topu da Fâti'h'in icadıdır. Yine son Bizans müverrihlerinden Kritovulos da, bu noktayı uzun uzadıya anlatmakta ve ilk yapılan havan topunun aşırma endahlarıyla, düşman gemilerinin nasıl batırıldığından bahsetmektedir.

Teknik sahasındaki keşiflerini 21 yaşının içinde tahakkuk ettiren bu fevkalâde adamın insanlık cephesi de, dehâsı kadar büyüktür: Fâti'h, 1 haziran 1453 cuma günü Rum - Ortodoks mezhebinin istiklâlini iade etmiş ve yeni patrik Gennadios'u Bizans imparatorları devrindeki merasimle huzuruna kabul ederek, patrikhaneye eskisinden daha fazla imtiyazlar vermiştir. Bizans tarihinin meşhur mütehasşısı Charles Diehl şöyle der:

Latin yağmasından itibaren, Bizans imparatorluğu bir daha kalkınmamış ve bilhassa Anadolu ve Balkan arazisini kaybettikçe iktisadî mahrumiyetleri günden güne artmış olduğu için, Fâti'h Sultan Mehmed, son derece sefil ve perişan bir şehre girmiştir. Bu perişanlığın derecesini anlamak için, o devrin fakir imparatorlarının saraylarında eski altın ve gümüş takımlardan eser kalmamış ve imparatorluk taşlarına bile kıymetli taşlar yerine renkli camlarla boncuklar takılmaya başlamış olduğunu düşünmek kâfidir». Paul Lemerle «Histoire de Byzance» isimindeki eserinde: «İmparator, maişetini temin için mukaddes emanetler satıyor ve ısınabilmek için de sarayının ahşap kısımlarını yakıyordu!» der.

Fransa Enstitüsü âzasından Ferdinand Lot da «siyasî ve dinî tefrikalar yüzünden şehri kurtarmak imkânından mahrum olan Hıristiyanlık âleminde İstanbul'un sükutu çok acı bir tesir hâsıl etmiş olmakla beraber, şehrin kendisi Türk idaresi sayesinde yeniden refaha kavuşmuştur» demektedir.

Eğer Fâti'h isteseydi, bütün Rumlar'ı ve Osmanlı İmparatorluğu'ndaki bütün gayri Müslim'leri bir hamlede imhâ edebilir veya ihtidâyâ zorlayabilirdi. Fakat Dr. Köseoğlu'nun «kızgın canavar» dediği adam, öyle bir canavarlığa tenezzül etmedi. Netice itibariyle bugünkü «Birleşmiş Milletler»in birer nazariye hâlinde tahayyül ettiği insanlık haklarını, asrımızın büyük devletlerine ibret dersi olacak bir sadakatle tatbik etti; öyle bir sadakatle tatbik etti ki, aradan beş asır geçtikten sonra kendisine «kızgın canavar» diye küfredecek nankörler çıkmak ihtimaline bile ehemmiyet vermedi.

Büyük Şâirimiz

MADDİ YATILIMDAN
SONRA GELEN DÜZÜMAN
22 MAYIS 2001

FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL'LE BİR KONUŞMA

Röportaj: Öz Dokuman
Fotoğraflar: Sedat Dizici

ca Düztaban Mehmed de zorba kapıkulu sipahilerinin hakkından gelmeye muvafak oldu.

Recep Paşa'nın idamından sonra, sarayda deniz kenarında, kale bedeni üstünde, fakat bu sefer padişahın isteğiyle büyük bir ayak divanı toplandı. Şeyhülislâm ve yüksek mevki ve pâyeli ulemânın, sadrazamın ve bütün vezirlerin, devlet erkânının, İstanbul âyan ve eşrafının ve yeniçeri ağası ile yeniçeri ocağının bütün katar ağalarıyla, çorbacı ve odabaşlarının, sipahi bölük ağalarının iştirak ettiği bu divânda, padişahın oturduğu taht, köşkün bahçeye olan kapısı önüne konmuştu. İlk sözü padişah aldı; âlemin keşmekeşinden devletin gördüğü zararları anlatarak uzunca bir konuşma yaptı ve nihayet:

— Yeniçeri ve sipahi kullarım, aralarından birkaç ihtiyar kimseleri seçip gönderinler, dilekleri ne ise bu divânda söyleyinler ve burada verilecek karar ne ise, ona razı olsunlar, âleme bir nizam vere lim artık!... dedi.

Yeniçeri ve sipahi neferlerinin temsilcileri de geldi. Köşkün altındaki sahil boyu da, sipahi ve yeniçeri ile adım atılmayacak şekilde doldu.

Bu ayak divânında Sultan Murad önce yeniçerilere hitap etti:

— Bu devlette asker, ulu ecdâdına itaat edegelmişken, siz, o yoldan çıktınız, âşî oldunuz, bunca vak'alar oldu... Devlet bi-

nası sarsılıyor!... Düşmanlara fırsat düşüyor!... Bunun sonunun dünyada hüsrân ve âhirette de gazâb-ı Rahmân olduğunu bilin!... dedi.

Yeniçeriler padişahı alkışladı ve yeniçeri ağası Köse Mehmed Ağa:

— Devletli padişahım, sen bizim padişahımızsın, bizim sana bir veçhile muhafefimiz yoktur, dostuna dost, düşmana düşman!... dedi.

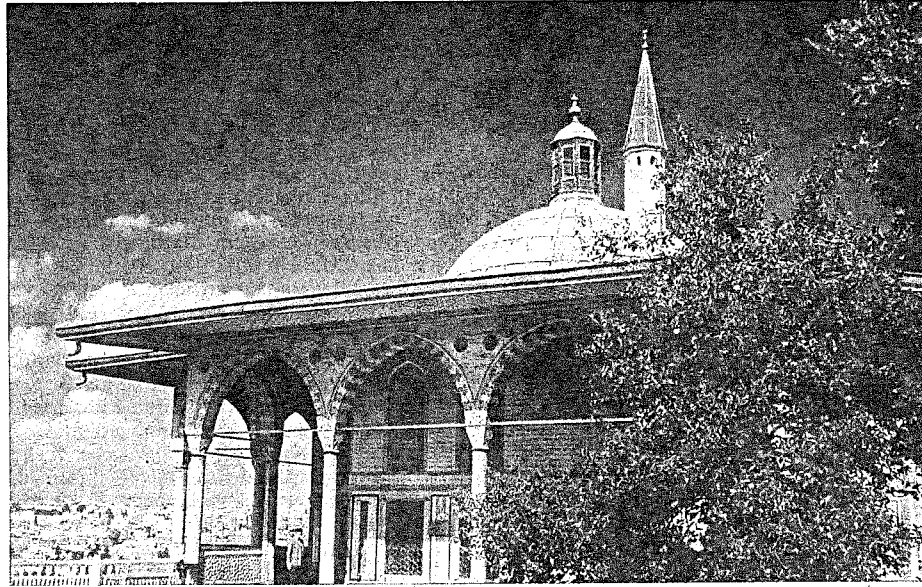
Sultan Murad:

— Aranızda fitne ve fesat koparmış bedbahtlar vardır, sizi iki cihanda bednâm eden onlardır, sözünüzün doğruluğuna inanmam için o makuule müfritleri himayeden el çekip, bana teslim edin, onları katlile, ortadan nifak ve fesadı kaldıralım!... deyince, yeniçeri ağası ve bütün ocaklı bir ağızdan:

— Biz, şevketli padişahımıza itaat üzereyiz, maazallah o eşkiyâyı himaye etmeyiz, padişahımıza kulluğa gerekmeyen, ocağımıza da gerekmez!... diye bağıldılar.

Sultan Murad «Vallah mı, Billâh mı?» diye yeniçerilere, ortaya konulan bir mus-hafa el bastırarak bizzat teker teker yemin ettirdi ve bu yemini divândaki ülemâyâ resmen ve şer'an tescil ettirdi.

İşte Sinan Paşa Köşkü ayak divânında bu yeniçeri yeminidir ki, Sultan Murad'a ayaklanmaların ön saflarında bulunmuş yeniçerilerle, kapıkulu sipahisi zorbalılarının amansız te'dibine imkân verdi.

Dördüncü Sultan Murad tarafından yaptırılan Bağdad Köşkü.

Mecmuamızda
yayınlanan
bir konuşma
münasebetiyle

Camlibel
Faruk
Nâfiz'in
İlk Şiirleri

Yazan: **Fevziye Abdullah Tansel**

22 MAYIS, 2001

BİR şâirin sanat hayatını aydınlatılabilmek için, gözönüne alacağımız hususların başta gelenlerinden biri, şüphesiz, ilk eserlerini ne zaman vermiş bulunduğuun tesbitidir. Üzerinde durduğumuz sanatkârın, şiirleriyle ün kazanmış bir şahsiyet olduğunu düşünelim; acaba, ilk eserlerini ne zaman yazmaya başlamıştır, neşrettiği ilk şiiri hangisidir ve ne zaman, hangi gazete veya mecmuada basılmıştır? Onun sanat hayatının nasıl geliştiğini aydınlatılabilmek için, herşeyden önce, bu sualleri cevaplandırmak zorundayız. Elinizdeki malzemeyi bu sağlam temel üzerine kurduktan sonra, tıpkı bir bina inşa eder gibi kat kat yükselerek, onun bulunduğu en yüksek seviyeye erişmemiz lâzım gelmektedir. Böyle bir araştırmada, onun muhtelif şiirlerini içine alan basılı kitapları pek az yardımcı olabilir; çünkü bunlarda, şiirlerin yazıldıkları tarihin kaydı çok defa ihmâl edildiği gibi, ne zaman ve nerede basıldıklarına dair kayıtlara hemen hiç rastlanılmaz. Bu noktalar aydınlatılmadığı takdirde, o şâirin sanat haya-

tının ne gibi merhaleleri aşarak tekâmül ettiği karanlık kalacaktır. Yeni devirler Türk edebiyatı üzerindeki araştırmalarında bu karanlık noktaları aydınlatılabilmek için tutulacak en doğru, fakat çok çetin bir yol vardır: Mecmua ve gazeteleri bıkıp usanmadan, sabırla ve dikkatle taramak... Yıllar boyunca yorucu çalışmalar sonunda elde ettiğimiz malzemenin zaman sırasına göre sınıflandırılması, bu kronolojik metod, o şâirin sanat hayatını sağlam temeller üzerine oturtabilmek, tekâmülünü adım adım takib etmek için gerçek sonuçlara eriştiren en doğru yoldur. Acaba, bu hususta daha kestirme, daha zahmetsiz yollar yok mudur? Vardır; sanatkârla yapılan müllâkatlar, kendisinin ve çağdaşlarının hâtıraları ve mektupları, v.b. vesikalar bu bakımlardan pek kıymetli bilgileri içine alabilir. Ancak, bu bilgilerin çok defa hâfizaya dayanılarak verildiğini unutmamalıyız. E-dindiğimiz tecrübeler, birçok şâirlerimizin hâfizalarına dayanarak hâtıralarında kaydettiklerinin, kendileriyle yapılan mü-

olarak birçok yollar daha vardır. Bu yollardan biri, bugüne değin yazılan yazılarda açıklanan takma adları göz önünde tutmak yoludur. Yazar bu yoldan yürümüş olsaydı, Hakkı Naşir adı arkasına saklanan şairin kim olduğunu kolaylıkla öğrenebilir, dergi koleksiyonlarını uzun uzun taramak zahmetinden kurtulurdu.

Türk yazını alanında uzun yıllardan beri sürekli olarak çalışan Tansel, bu yazısında eski bilgilerimize yeni bir şey katmamıştır. Buna göre, *Kubbe-altı Akademi Mecmûası* gibi "akademik" bir dergide çıkan bu yazı, bilimsel bir katkı sayılamaz.

CUMHURİYETİN 50. YILINDA

DİL VE YAZAR

Emin Özdemir

20 lira

□

DİL ÜSTÜNE

Agâh Sırrı Levend

20 lira

Ismail Erünsal

MADDE YATIRIM SİGORTASININ
SONRA İÇERİNE DOKÜMAN

17 ARALIK 1994

Türk Dili, 29/269, 1994 Ankara 394-402

FARUK NAFİZ'İN ŞİİRİ VE HAN DUVARLARI'NIN KAYNAKLARI ÜZERİNE NOTLAR

CEVDET KUDRET

I

Faruk Nafiz, daha çocuk denecek yaşta dikkati çekmiş; "Hecenin beş şairi" diye anılan topluluğun en genci olduğu halde, arkadaşları arasında birdenbire sivrilmiş; I. Dünya Savaşı ve Mütareke yıllarında gerek aruz, gerek hece ölçüleriyle yazdığı şiirlerde aynı başarı çizgisine ulaşmıştı. 20 ve 21 yaşlarında üç şiir kitabını (*Şarkın Sultanları, Gönülden Gönüle, Dinle Neyden*) basacak kitapçı bulması, o dönemde kendisine ilgi duyan epey geniş bir okuyucu topluluğu bulunduğunu gösterir. 17-19 yaşlarında aruzla yazdığı şiirlerin toplandığı ilk kitabında (*Şarkın Sultanları*) dahi, ölçüğü ve dili kullarıştaki rahatlığıyla; ustası Yahya Kemal'le boy ölçüşmeğe çıkmış gibi bir hali vardır.

Faruk Nafiz'in sanatını iki döneme ayırabiliriz:

Mütareke devrinin sonuna kadar süren birinci dönemde, o, "karşı sahilden esen rüzgâra dağıttırmak için kumral ve uzun saçlarını toplayan", "sisli gözlerle enginleri dinleyen", "tenha sahile gölgeler çökerken ruhunda bir tel inleyen", "hulyalı yaz akşamları omzunda ipek maşlahı ile sahilde, kumralın üstünde" ya da "kayalıklarda gezen ince kadınlar"a, "elâ gözlerine akşamın sisleri çöken" sevgililere, "ince parmaklarında bir yaprakla kuytu yolları dolaşan ve bir söğüdün gölgesinde düşünen sarışın" kızlara gönül veren; "gönlünde eskiden beri sarışın kumralı, kumral esmeri kovalayan", hayatında ve şiirinde, işte böyle, Moda, Fenerbahçe ve Kalamış kıyılarında sevda peşinde koşan bir yalı çapkındır.

İkinci dönemde ise, karşımıza bambaşka bir kişilikle çıkar. Kurtuluş Savaşı'nın sona erdiği yıl (1922) Kayseri Lisesi edebiyat öğretmenliğine atanan şair, "raks eden suların musikisiyle dinlenen ve guruba dalan kayalar"ın serpildiği Moda ve Kalamış kıyılarına hiç de benzemeyen Orta Anadolu doğasıyla ve "hulyalı yaz akşamları omzunda ipek maşlahıyla sahilde, kumralın üstünde gezen sarışın, ince kadınlar" yerine, "sabana koşulan yalınayak" kadınlarla, kağıt süren kızıl saçlı kızlarla, "ayağından çarıkları parça parça dökülen, bir lokmanın ardında haftalarca dolaşan ve kendi Anadolu'sunu sürgün gibi gezen" insanlarla karşılaşınca, birdenbire değişir, "düşen yapraklarının arkasından çırpınan bir dal gibi" bakar çünkü

16. Mihrî Hatun, *Divan-ı Mihrî*, İstanbul Ayasofya Kütüphanesi, No: 3974 (Millî Kütüphane Mikrofilm D. (142).

17. Mihrî Hatun, *Divan-ı Mihrî*, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, No: 1994/2.

18. Uraz, Murat, *Resimli Kadın Şair ve Muharrirlerimiz*, Tefeyyuz Kitabevi Numune Matbaası, İstanbul 1941.

25 HAZİRAN 1993

MAĞOBE TAYINLANDIYAN
BONFA BELEN DÖKÜMAN

FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL

İNCİ ENGİNÜN*

Faruk Nafiz ilk şiirlerini yayımlamaya başladığı günlerde Servet-i Fünun'un bir çeşit devamı olan Fecr-i ati şairleri eserlerini veriyor ve bunların içinde de Ahmet Haşim yerini sağlam olarak kurmuş bulunuyordu. Bu tarihlerde Avrupa'dan dönen ve mısraları beyitleri dillerede dolaşan Yahya Kemal de bir başka şiir anlayışının savunuculuğunu yapıyordu.

II. Meşrutiyet'ten Mütarekeye kadar geçen dönemde bu iki şairimiz şüphesiz ki şiirin ve sanatın günlük meselelerinin dışında ölümsüz bir değer olduğunu savunmuşlar ve şiirimiz bakımından çok önemli bir hizmette bulunmuşlardır. Daha asrın başında Servet-i Fünun'un özellikle dilde tam mânâsıyla kelimeciliğe düşmesi, marazî bir hassasiyet ile durmadan sızlanan hasta bir edebiyat anlayışını yaygınlaştırması karşısında bir tek mısra ile şiirimizde inkişaf yapan, ona yepyeni bir ses katan Mehmet Emin Yurdakul olmuştu.

Ben bir Türküm dinim cinsim uludur

mısraı, başka hiç bir şey yazmamış ve söylememiş bile olsa 20. yy. başlarında kendisine verilen millî şair unvanına onu layık kılacak bir mahiyet taşır.

Mehmet Emin'in *Türkçe Şiirler* adlı kitabında yer alan ve şairlerimize İstanbul'un dışındaki bir hayattan, Anadolu'dan, Anadolu coğrafyası ve insanı ile onun ıstıraplarından bahseden bu şiirleri, büyük yankılar uyardırılmıştı. Mehmet Emin açıkça dil anlayışını da ortaya koyuyor ve şiirlerinin köylü tarafından anlaşılmasını istediğini açıklıyordu.

Biz o şiiri isteriz ki çifte giden babalar

Ekin biçen genç kızlarla odun kesen analar

Yanık sesin dinlerlerken gözyaşlarını silsinler

Başlarını açık beyaz sinesine koysunlar;

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanı; Fen ve Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı öğretim üyesi.

Karacaoğlan'ın dörtlüğüne doğru-
dan göndermeleri olan dizeler ise şunlar-
dır: "Elbistan ovasını övmeyen yoktur",
"Yaz getirir ılık ılık havasını tanıdığım
zamanın", "Koca Binboğa'da şahin yuva-
sını görürüz", "Gece, gece Binboğa'da ya-
talm atım". VI'yı oluşturmak yönetsel
açıdan tartışılabilir. Ancak bu metinsel
uygulamayı yapmak bize Anday'ın Kara-
caoğlan'ın şiirinden yararlanırken ne
metni ne de imgeleri dönüştürdüğü çıka-
rımını yapıyor. Aynı uygulama An-
day'ın şiirlerinin bütünü için düşünüldü-
ğünde de aynı çıkarım söz konusu olu-
yor. Ferit Edgü'nün de Anday'ın Karaca-
oğlan'dan "değiştirerek ya da değiştir-
meden" (123) aldığı belirlediği dizeler
çıkarıldığında geriye Karacaoğlan'ın şi-
ri ile ilişkili herhangi bir gönderge kal-
mıyor.

Demek ki bu noktada da, geleneğin
çeşitlemelerinden ya da geleneğin yeni-
den-üretiminden söz edemiyoruz. Bu an-
lamda, Anday'ın Karacaoğlan'ın şiirini
kendisi şiir anlayışı içinde yeni bir şiire
dönüştürmediğini, başka bir deyişle ge-
leneği yeniden-üretmediğini söylemek
olasıdır.

Sonuç

Melih Cevdet Anday'ın "Karacaoğ-
lan'ın Bir Şiiri Üzerine Çeşitleme-
ler"inin halk şiiri geleneği ile kurduğu
bağ iki nedenden ötürü zayıftır: Bunlar-
dan birincisi Anday'ın kaynak metin ola-
rak kullandığı şiirin sözlü kültürün bağ-
lamından koparılmış olmasıdır. İkinci
neden ise, Anday'ın Dino'ya yazdığı

mektuplarda belirttiği niyetinin oluştu-
duğu metin ile örtüşmemesidir. Aslında
önemli olan, Anday'ın niyetinin gerçek-
leşmemiş olması değildir. Burada dikkat
çekilmek istenen, Karacaoğlan'ın şiirin-
deki dizelerin, Anday tarafından eklek-
tik bir biçimde kullanılmasının bu şiirin
modern şiirle kurduğu bağı zayıf kılma-
sıdır. Metin-merkezli bir bakışla yakla-
şıldığında, Karacaoğlan'ın şiirinin An-
day'ın şiirleri içinde değişmiş ya da de-
ğişmemiş olarak var olan dizeleri metin-
lerarası göndergeler olarak ele alınabilir.
Bu doğrultuda, Anday'ın yazımsal edimi
metinlerarasılık bağlamında irdelenebi-
lir. Ancak bu durum, Melih Cevdet An-
day'ın şiirlerini halk şiiri geleneğinin
"çeşitlemeleri", bir başka deyişle yeni-
den-üretimleri saymak için yeterli de-
ğildir.

KAYNAKLAR

Anday, Melih Cevdet. "Karacaoğlan'ın Bir Şi-
ri Üzerine Çeşitlemeler". *Tanıdık Dünya*. İstanbul:
Adam Yayıncılık, 1984. 46-82.

Cunbur, Müjgan. "Önsöz". Karacaoğlan III-
XVIII.

Edgü, Ferit. "Karacaoğlan'ın Bir Şiiri Üzerine
Melih Cevdet Anday Çeşitlemeleri".

Kitaplık 39 (Ocak-Şubat 2000): 120-24.

Karacaoğlan. "214 Kalk gidelim atım..." *Şiir-
ler*. Haz. Müjgan Cunbur. Ankara: Başbakanlık
Kültür Müsteşarlığı Kültür Yayınları, 1973. 146-47.

Oğuz, M. Öcal. "Metin ve Anlatım Ortamı
Merkezli Kuramların Türk Halkbilimi Çalışmaları-
na Uygulanması Üzerine Bazı Dikkatler". *Ulusalara-
rası Türk Dünyası Halk Edebiyatı Kurultayı Bildiri-
leri: 26-28 Mayıs 2000*. Haz. İsmet Çetin ve Ayşe Yü-
cel. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 2002.
549-53.

FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL'İN ŞİİRİ VE GELENEKTEN YARARLANMA SORUNU

The Problem of the Usage of Tradition in Faruk Nafiz Çamlıbel's Poetry

L'usage de la tradition dans la poésie de Faruk Nafiz Çamlıbel

Damla ERLEVENT*

ÖZET

Faruk Nafiz'in *Elimle Seçtiklerim* adlı kitabında yer alan şiirlerin konuları ve biçim özellikleri halk şi-
iri geleneğiyle ne derece örtüşmektedir? Faruk Nafiz, şiirlerinde "halka doğru" hareketine bağ olarak "Ana-
dolu - Şehir" zıtlığını nasıl ele almıştır ve bu zıtlığa yapılan vurgu ile halk şiiri geleneği arasında nasıl bir
bağ vardır? Bu yazıda, son olarak, bu soruların araştırılması esnasında halk şiirinde türleri konumlandırma-
da yaşanan kavramsal karmaşa ve bu karmaşanın yol açtığı zorluklar örneklerle gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Halk şiiri geleneği ve "Anadolu - Şehir" zıtlığı. Halk şiiri alanında yaşanan kavram karmaşası.

ABSTRACT

How much does Faruk Nafiz Çamlıbel's poems fit to the tradition of folk literature in means of the usage
of themes and forms? How has Faruk Nafiz dealt with the "Anatolia - City" opposition in his poems and
how much does the emphasis to this opposition have to do with the tradition of folk literature? Finally, in this
paper, while studying these questions, the difficulties that one comes through, because of the conceptual confusion
in locating folk poems stylistically will be discussed through the guidance of concrete examples.

Key Words

The tradition of folk literature and the "Anatolia - City" opposition. The conceptual confusion being ex-
perienced in the field of folk literature.

Faruk Nafiz Çamlıbel (1898-1973),
diğer üyeleri Orhon Seyfi Orhon, Enis
Behiç Koryürek, Yusuf Ziya Ortaç ve Ha-
lit Fahri Ozone soy olan, şiirlerini hece
vezni ile yazmaları, sade bir dil kullan-
maları ve halk edebiyatından esinlenme-
leri nedeniyle "Beş Hececiler" veya "He-
cenin Beş Şairi" adlarıyla anılan edebi-
yat topluluğunun üyelerinden biridir. Bu
yazıda, Türk şiirinde gelenekten yarar-
lanma sorunu, halk edebiyatının man-
zum ürünlerinin Faruk Nafiz'in şiirine
etkisi çerçevesinde ele alınacaktır. Fa-
ruk Nafiz'in *Elimle Seçtiklerim* adlı ki-
tabında yer verilen şiirlerin bazıları ince-
lenecek, ilk olarak, şairin halk şiirinin ko-

nularını ele alma biçimi ve, ikinci ola-
rak, "biçim" özelliklerinin halk şiiriyle
örtüşüp örtüşmediği, her iki durumda
ortaya çıkacak sonucun Faruk Nafiz'in
şiirini temellendirdiği "halka doğru" il-
kesini olumlu veya olumsuz olarak ne
derece etkilediği tartışılacaktır.

Faruk Nafiz, sadece hece vezniyle
yazmamış, halk şiirinin içerdiği konular-
dan da yararlanmıştı. Asım Bezirci, Ke-
mal Özer ile birlikte hazırladıkları *Dün-
den Bugüne Türk Şiiri* adlı kitabında,
"Anadolu'yu tanıdıktan sonra toplumsal
ve düşünsel konulara yöneldi, yurt göz-
lemlerini ve sevgisini dile getirdi. Ulusal
ve dinsel konulara açıldı. Atatürk'ü ve

* Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

Çamlıbel, Faruk Nafiz

MAKEME YATINLANDIKTAN
KORSA BELEN DOKÜMAN

25 HAZİRAN 1993

Hilmi Yücebaş

FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL

Kapağıs ekildi
R. Kurtulus

Bütün Cepheleriyle

HAYATI-HATIRALARI-SÜRLERİ

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi Kütüphaneleri	
Kayıt No. :	8661
Tasnif No. :	928 ÇAM

Genel Dağıtım :

MİLLİYET DAĞITIM - Basın Sarayı No: 3

Cağaloğlu — İSTANBUL — 1974

MADDE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

18 TEMMUZ 1988

ÇAMLIBEL Faruk Nafiz

260 - Faruk Nafiz Çamlıbel'in Şiirleri. Derleme - Tasnif - İnceleme.
196 s. Yüksek Lisans

Halil Hadi BULUT

Tez Dan.: Prof.Dr. İnci ENGİNÜN

Kabul Tarihi: 20.7.1988

(Yeni Türk Edebiyatı)

M. Önel

Bu çalışmada, edebiyatımızın önde gelen isimlerinden Faruk Nafiz Çamlıbel'in şiirleri taranarak şiir metinleri derlenmiş, tespit edilen me-

146

tinler, tematik, alfabetik, kronolojik olmak üzere üç ayrı tasnife tabi tutulmuştur. Tematik tasnifte, şiirler konularına göre ayrılarak incelenmiştir. Ayrıca, bazı şekil özellikleri de belirtilmiştir. Alfabetik tasnif iki ayrı tablo olarak verilmiştir. Biri Faruk Nafiz'in kitaplarında yer alan şiirlerin, diğeri şairin çeşitli mizah mecmualarında yayınlanan şiirlerinin alfabetik sıralamasıdır. Kronolojik tasnifte ise şiirler, yayınlanış tarihlerine göre dizilerek bir tablo halinde verilmiştir. Çalışmada ayrıca, Faruk Nafiz'in yazmış olduğu mecmualar ve hayatı hakkında kısa bilgiler de yer almaktadır.